ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 8ης Ιουνίου 2000 *

Στην υπόθεση C-91/99,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την A. Alves Vieira, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον C. Gómez de la Cruz, μέλος της ίδιας υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

κατά

Πορτογαλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από τον L. Fernandes, διευθυντή της νομικής υπηρεσίας της γενικής διευθύνσεως Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων, και την M. J. Carvalho, νομικό του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Αναπτύξεως και Αλιείας, 1, Rua da Cova da Moura, Λισαβόνα,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο να διαπιστωθεί ότι η Πορτογαλική Δημοκρατία, παραλείποντας να θεσπίσει, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, όλα τα αναγκαία μέτρα για να

* Γλώσσα διαδικασίας: η πορτογαλική.

συμμορφωθεί πλήρως προς την οδηγία 96/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1996, για τροποποίηση και κωδικοποίηση της οδηγίας 85/73/ΕΟΚ για τη χρηματοδότηση των υγειονομικών επιθεωρήσεων και ελέγχων των ζώντων ζώων και ορισμένων ζωικών προϊόντων και για τροποποίηση των οδηγιών 90/675/ΕΟΚ και 91/496/ΕΟΚ (ΕΕ L 162, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 1997, L 8, σ. 32), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Sevón, πρόεδρο τμήματος, P. Jann (εισηγητή) και M. Wathelet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Μαρτίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 17 Μαρτίου 1999, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 226 ΕΚ), προσφυγή με την οποία ζητεί να διαπιστωθεί ότι η Πορτογαλική Δημοκρατία, παραλείποντας να θεσπίσει, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, όλα τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί πλήρως προς την οδηγία 96/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1996, για τροποποίηση και κωδικοποίηση της οδηγίας 85/73/ΕΟΚ για τη χρηματοδότηση των υγειονομικών επιθεωρήσεων και ελέγχων των ζώντων ζώων και ορισμένων ζωικών προϊόντων και για τροποποίηση των οδηγιών 90/675/ΕΟΚ και 91/496/ΕΟΚ (ΕΕ L 162, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 1997, L 8, σ. 32), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΚ.

2 Κατά το άρθρο 1 της οδηγίας 96/43, ο τίτλος, τα άρθρα και τα παραρτήματα της οδηγίας 85/73/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιανουαρίου 1985, για τη χρηματοδότηση των υγειονομικών επιθεωρήσεων και ελέγχων των νωπών κρεάτων και των κρεάτων πουλερικών (ΕΕ L 32, σ. 14), αντικαθίστανται από το κείμενο που περιέχει το παράρτημα της οδηγίας 96/43. Ο νέος τίτλος της οδηγίας 85/73 είναι έκτοτε: οδηγία 85/73/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιανουαρίου 1985, για τη χρηματοδότηση των υγειονομικών επιθεωρήσεων και ελέγχων που αναφέρονται στις οδηγίες 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 90/675/ΕΟΚ και 91/496/ΕΟΚ.

3 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 96/43 προβλέπει, προς τον σκοπό εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας 85/73, όπως τροποποιήθηκε και κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 96/43, τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν

i) προς τις διατάξεις του άρθρου 7 και του κεφαλαίου Ι, σημείο 1, στοιχείο ε', του παραρτήματος Α, την 1η Ιουλίου 1996,

ii) προς τις διατάξεις του κεφαλαίου ΙΙ και του κεφαλαίου ΙΙΙ, τμήμα ΙΙ, του παραρτήματος Α και του κεφαλαίου ΙΙ του παραρτήματος Γ, την 1η Ιανουαρίου 1997,

iii) προς τις λοιπές τροποποιήσεις, την 1η Ιουλίου 1997.»

4 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 96/43, πάντως, διευκρινίζει:

«Τα κράτη μέλη διαθέτουν συμπληρωματική προθεσμία μέχρι την 1η Ιουλίου 1999 για να συμμορφωθούν προς τις διατάξεις του κεφαλαίου ΙΙΙ, τμήμα Ι, του παραρτήματος Α.»

5 Το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/43 ορίζει:

«Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστικών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα ο οποίος διέπεται από την παρούσα οδηγία.»

6 Μη έχοντας λάβει καμία ανακοίνωση περί διατάξεων μεταφοράς της οδηγίας 96/43 στην πορτογαλική έννομη τάξη και μη διαθέτοντας κανένα άλλο στοιχείο από το οποίο να μπορεί να συναγάγει ότι η Πορτογαλική Δημοκρατία είχε συμμορφωθεί προς την υποχρέωσή της, η Επιτροπή κίνησε κατά του κράτους αυτού τη διαδικασία

του άρθρου 169 της Συνθήκης, απευθύνοντάς του στις 5 Νοεμβρίου 1997 έγγραφο οχλήσεως, με το οποίο το κάλεσε να της υποβάλει τις παρατηρήσεις του εντός δύο μηνών.

7 Με έγγραφο της 25ης Μαρτίου 1998 οι πορτογαλικές αρχές απάντησαν ότι προετοίμαζαν τα μέτρα που ήσαν αναγκαία για τη μεταφορά της οδηγίας 96/43 στην εσωτερική νομοθεσία.

8 Η Επιτροπή κατέληξε κατόπιν αυτού ότι τα μέτρα αυτά δεν είχαν ακόμη θεσπιστεί και απηύθυνε στις 24 Αυγούστου 1998 στην Πορτογαλική Δημοκρατία αιτιολογημένη γνώμη, με την οποία την κάλεσε να θεσπίσει τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία 96/43 εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της αιτιολογημένης αυτής γνώμης.

9 Επειδή δεν ανακοινώθηκε στην Επιτροπή καμία άλλη πληροφορία σχετικά με τη μεταφορά της οδηγίας 96/43 στο εσωτερικό πορτογαλικό δίκαιο, αυτή αποφάσισε να ασκήσει την παρούσα προσφυγή.

10 Με το υπόμνημά της αντικρούσεως, η Πορτογαλική Κυβέρνηση δεν αμφισβήτησε τη μη μεταφορά της οδηγίας 96/43 στο εθνικό δίκαιο, αλλά ισχυρίστηκε ότι το Συμβούλιο των Υπουργών είχε εγκρίνει σχέδιο νομοθετικού διατάγματος για τη μεταφορά αυτής και ότι η δημοσίευση στο *Diário da República* θα γινόταν προσεχώς.

11 Στις 2 Ιουλίου 1999, δηλαδή μετά τον τερματισμό της έγγραφης διαδικασίας, οι πορτογαλικές αρχές κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου αντίγραφο του νομοθετικού διατάγματος 208/99, της 11ης Ιουνίου 1999 (*Diário da República* I, σειρά Α, αριθ. 134, της 11ης Ιουνίου 1999), το οποίο μετέφερε την οδηγία 96/43 στην εσωτερική νομοθεσία.

12 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι, στο πλαίσιο προσφυγής ασκούμενης βάσει του άρθρου 169 της Συνθήκης, η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με την κατάσταση του κράτους μέλους όπως αυτή έχει κατά τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη και ότι οι μεταβολές που επέρχονται στη συνέχεια δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 23ης Μαρτίου 2000, C-327/98, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2000, σ. I-1851, σκέψη 28).

13 Από τις εξηγήσεις που έδωσε η Πορτογαλική Κυβέρνηση προκύπτει ότι η μεταφορά των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 96/43 στην εσωτερική νομοθεσία δεν πραγματοποιήθηκε εντός της προθεσμίας που ορίζει το άρθρο αυτό. Συνεπώς, η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να θεωρηθεί βάσιμη ως προς το σημείο αυτό.

14 Αντίθετα, όσον αφορά τη μεταφορά των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 96/43, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν, σύμφωνα με το εδάφιο αυτό, συμπληρωματική προθεσμία, δυνάμενη να φθάσει μέχρι την 1η Ιουλίου 1999. Δεδομένου ότι η προθεσμία αυτή δεν είχε λήξει όταν έληξε η προθεσμία που έταξε η Επιτροπή στην Πορτογαλική Δημοκρατία για να συμμορφωθεί με την αιτιολογημένη γνώμη, πρέπει να απορριφθεί η προσφυγή, καθόσον αφορά τη θέσπιση των μέτρων που ήσαν αναγκαία για τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 96/43.

15 Κατά συνέπεια, πρέπει, αφενός, να αναγνωριστεί ότι η Πορτογαλική Δημοκρατία, μη έχοντας θεσπίσει εμπροθέσμως όλες τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για να συμμορφωθεί προς τις διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 96/43, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το εδάφιο αυτό και, αφετέρου, να απορριφθεί κατά τα λοιπά η προσφυγή.

Επί των δικαστικών εξόδων

16 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή έχει ζητήσει την καταδίκη της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και η τελευταία ηττήθηκε ως προς τους κυριότερους ισχυρισμούς της, πρέπει το κράτος αυτό να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Η Πορτογαλική Δημοκρατία, μη έχοντας θεσπίσει εμπροθέσμως όλες τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για να συμμορφωθεί προς τις διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 96/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1996, για τροποποίηση και κωδικοποίηση της οδηγίας 85/73/ΕΟΚ για τη χρηματοδότηση των υγειονομικών επιθεωρήσεων και ελέγχων των ζώντων

ζώων και ορισμένων ζωικών προϊόντων και για τροποποίηση των οδηγιών 90/675/ΕΟΚ και 91/496/ΕΟΚ, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το εδάφιο αυτό.

2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

3) Καταδικάζει την Πορτογαλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Sevón Jann Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 8 Ιουνίου 2000.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πρώτου τμήματος

L. Sevón